

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Cannabis, att legalisera eller inte

-Kvalitativ innehållsanalys av debatten om att legalisera cannabis

Rebecca Bjelke

Kandidatuppsats (SOPA 63)
VT 2020
Handledare: Anders Lundberg

Abstract

Author: Rebecca Bjelke

Title: Cannabis, to legalize or not -Qualitative content analysis of the debate on legalizing cannabis

Supervisor: Anders Lundberg

Assessor: Maria Söderberg

The aim of this study was to examine and understand the ethical reasoning and the fundamental values of the underlying argumentation for or against a legalization of cannabis in Sweden. My empirical of this study was 20 debate articles from known newspapers in Sweden where they debate cannabis legalization. From the articles I took out themes that was reoccurring, the themes I found where, "Care and Criminality", "Individual versus Society" and "The perception of the user". I chose ethical reasoning and concepts that are related to my material and that has a relevance to social work. I then paired the themes that I found in the articles with the ethical reasoning and concepts, to be able to analyze the arguments. The result of the study showed that there were two sides of the debate, one side that wanted a legalization of cannabis to outcompete the criminal networks and make it easier for the abusers to seek for help. The other side did not think that legalization would outcompete the criminal networks, because they belived that the networks would find other ways to provide for them self. The study also showed a shift in the debate and there were no longer ethical duty to follow, which means that there are not anything apparent in the debate and therefor the debaters needed to use consequence ethics and argue about the consequences if cannabis can have good or bad impacts on individuals and society. In the study I saw that the social democracy discourse has been the current discourse in the debate, but that the neoliberalism has come in and challenged it. The neoliberalism was seen in the side of the debate that is for a legalization of cannabis and there arguments were often from an individual perspective. Unlike the other side, their arguments were instead from a society perspective and arguing about society problems that will appear with a legalization. For example the side that was against a legalization of cannabis thinks that the consequence by the stigmatization of using cannabis makes less numerous individuals tries to consume it. But the other side of the debate means that stigmatization leads to difficulties for the abusers to search for help.

Key words: Cannabis, legalization, criminalization, drug policy, Sweden

Innehållsförteckning:

1. Inledning och problemformulering.....	1
2. Syfte och frågeställningar.....	3
3. Bakgrund.....	3
3:1 Cannabis och drogens biverkningar.....	3
3:2 Cannabis i Sverige.....	3
4. Kunskapsläget.....	4
4:1 Cannabisdebattens utveckling.....	4
4:2 Resultat av andra länders legalisering av cannabis.....	6
4:3 Etiska frågor till legalisering av cannabis.....	7
4:4 Nyliberalism och välfärden.....	8
5. Teoretisk utgångspunkt.....	9
5:1 Socialkonstruktivism.....	9
5:2 Etik som teori och metod.....	10
5:3 Begreppsförteckning.....	12
6. Metod och metodologiska överväganden.....	12
6:1 Val av metod.....	12
6:2 Urval.....	13
6:3 Tillvägagångssätt.....	13
6:4 Metodens förtjänster och begränsningar.....	14
6:5 Tillförlitlighet och förförståelse.....	15
6:6 Forskningsetiska överväganden.....	16
7. Resultat och analys.....	16

7:1 Ämnenas vård och kriminalitet.....	17
7:2 Etiska ställningstaganden.....	20
7:3 Samhälle kontra individ.....	23
7:4 Synen på brukaren.....	26
8. Avslutande diskussion.....	27
Referenser.....	30

1. Inledning och problemformulering

Cannabis är den vanligaste narkotikaklassade drogen i Sverige och ökar i användning. Framförallt har man kunnat se en stor ökning av användandet de senaste åren hos ungdomar som studerar på gymnasienivå (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning 2019). Cannabis har historiskt sett används som berusningsmedel samt för medicinskt syfte, och det vanligaste intagnings sättet är att röka det. Cannabis är i Sverige klassat som ett narkotiskt preparat (Nilsson 2016). Några länder i världen har legaliserat cannabis och en del länder för diskussioner kring om det skall legaliseras. I en studie som Josefin Månsson (2016) har gjort såg hon att omvärldens narkotikapolitik påverkar den Svenska debatten om narkotikapolitiken i Sverige. Månssons studie visar att när länder som USA och Kanada har legaliserat cannabis har en diskussion i svensk media uppkommit där en del kritik till den restriktiva svenska narkotikapolitiken lyfts fram. Runt om i landet är debatten stor kring om Sverige ska legalisera cannabis eller inte, bland annat läser man om det på sociala medier och i debattartiklar i tidningar. Genom tidigare studier kan man se att det har skett en skiftning i synen på cannabis samt brukaren av det. Månsson (2016) såg i sin analys att mellan åren 2002 och 2012 att det var stor skillnad i hur man i svensk media diskuterade cannabis och narkotika, då det 2012 gavs mer plats åt utmanande tankarna som var för en legalisering av cannabis i media än vad man kunde se i media från 2002. Synen på brukaren har även förändrats över tiden, 1970- talet sågs brukaren av narkotika som en utslagen individ som behöver hjälp (Törnqvist 2009). På 1980- och 1990- talet framträder istället bilden av ungdomarna som brukarna och att de är irrationella som inte vet sitt eget bästa och därför behöver skyddas (ibid).

I Goldbergs (2012) studie undersökte han om legalisering av cannabis skulle leda till positiva eller negativa konsekvenser för Sverige. Han skriver bland annat i sin studie om att det kan leda till att det blir ett ökat missbruk i Sverige om cannabis legaliseras, Goldberg förklarar däremot också att synen på missbruk kan förändras om man legaliserar cannabis. Legaliseras cannabis kan det leda till att vi kommer att ha högre acceptansnivå av cannabis innan bruket benämns som ett missbruk. Eftersom att det är olagligt att bruka cannabis i Sverige har man en låg acceptansnivå innan ett bruk klassas för missbruk, men det kan ändras om Sverige legaliserar cannabis (Goldberg 2012). Goldberg (2012) skriver även att det inte är alla som hamnar i ett missbruk utan att det framförallt är personer som innan de började med narkotika hade "säregna livserfarenheter" och ett mindre psykosocialt skydd (Goldberg 2012:5). I

debatten om att legalisera cannabis eller inte finns det även en del etiska dilemman som Muresanu (2019) har studerat. Etiska dilemman som Muresanu tar upp är bland annat, vem ska producera cannabis och sälja det – ska staten distribuera det eller som i Kanada, där det är aktiebolag som sköter försäljningen, eller ska marknaden vara helt fri? Muresanu (2019) konstaterar vidare att ett vanligt argument för legalisering av cannabis, är att en reglering av försäljningen skulle leda till att de företag som lagligt säljer cannabis kan på så vis slå ut svarta marknaden. Muresanu (2019) förklarar dock att det inte är problemfritt. För att svarta marknaden ska sluta sälja cannabis kommer det att krävas att de som säljer cannabis lagligt ska konkurrera ut svarta marknaden genom att ha lägre priser. Har de lägre priser leder det till att det blir mer tillgängligt, vilket i sin tur kan göra att fler testar cannabis och möjligen skapa ett större missbruk i landet (ibid). Det är alltså en svår fråga om man ska legalisera cannabis eller inte, eftersom det kan föra med sig en mängd olika konsekvenser. Det är därför en aktuell fråga för socialt arbete då det är till den här yrkesgruppen som de med ett missbruk söker sig till. Skulle legalisering av cannabis leda till ett större missbruk i landet, ökar belastningen och arbetet för de som arbetar med missbruksproblematik inom socialt arbete.

Jag avser med min studie att undersöka de etiska resonemang och bakomliggande värderingarna som ligger till grund för de argument som läggs fram i debatten för att öka förståelsen för båda sidorna av debatten. Jag kommer att inhämta min empiri genom debattartiklar från svensk dagspress då media har en stor påverkan på allmänhetens åsikter och politiken i landet (Månsson 2016). Det finns redan några vetenskapliga studier som har undersökt medias diskussioner om cannabis. Både Josefin Månsson (2016) och Ernesto Abalo (2019a) har studerat tidningsartiklar, Månsson mellan åren 2002 och 2012, och Abalo mellan åren 2013 och 2015. Min studie skiljer sig dock från dem då jag kommer i den här studien ta ut argumenten i debatten för att sen kunna analysera dem och se vad för etiska resonemang och värderingar som ligger bakom dem.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att genom en innehållsanalys undersöka och förstå de etiska resonemang och de grundläggande värderingar som ligger till grund för argumentationen för eller mot legalisering av cannabis i svensk media.

- Vilka etiska resonemang och grundläggande värderingar finns i argumenten som läggs fram i debatten i svensk media om legalisering av cannabis?
- Vad säger respektive argumentation som läggs fram i debatten om legalisering av cannabis om synen på brukaren?

3. Bakgrund

3:1 Cannabis och drogens biverkningar

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) släpper med jämna mellanrum en rapport som kartlägger Sveriges alkohol och narkotikakonsumtion. Den senaste versionen är från 2019 och vad som ses i rapporten är att den vanligaste drogen att bruka är cannabis, och att den har ökat kraftigt de senaste åren. I rapporten har man även kunnat se ett samband mellan de som har brukat narkotika på gymnasienivå även till stor del har psykosociala besvär (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning 2019). Kortsiktiga risker med att bruka cannabis är att det kan påverka medvetandet, kognition, beteende samt koordination (ibid). Långsiktiga risker av cannabisbruk är framförallt att unga löper risk för hjärtinfarkt och stroke. Det finns även ett samband i om någon börjar bruka cannabis i tonåren så har de en ökad risk för psykotiskt symptom och schizofreni (Nilsson 2016).

3:2 Cannabis i Sverige

Rapporten från CAN (2019) visar även att Cannabis har ökat markant de senaste åren hos ungdomar på gymnasienivå. Rapporten belyser att bland de som har brukat cannabis på gymnasienivå uppger en stor del av dem att de trivs dåligt i skolan samt att de har skolkat från skolan vid ett antal tillfällen den senaste månaden. CAN (2019) skriver i sin kartlägningsrapport att den narkotika problematik Sverige har idag etablerades under 1960-talet. 2011-2015 lägger dåvarande regeringen ett mål om att Sverige ska vara ett narkotikafritt samhälle och lägger fram en strategi för att uppnå målet. 2016 visar det sig i en utvärdering att strategin som regeringen hade lagt fram fungerade och det läggs då fram en ny strategi för

2016-2020, där delmålen är att minska tillgängligheten, dödsfallen, narkotikadebutanter samt de som utvecklar ett skadligt bruk (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning 2019). Trots de nya strategierna och målet att Sverige ska bli ett narkotikafritt samhälle så ökar en del narkotikaklassade droger på den svarta marknaden. Det är till och med lättare att få tag på narkotika idag än på länge (ibid). Om man däremot jämför Europa med Sverige så är narkotika erfarenheterna överlag lägre i Sverige än i övriga Europa. Genomsnittet av 15-64 år som har brukat cannabis ligger på 25 % i övriga Europa, medan det i Sverige ligger det på 15 % (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning 2019).

4. Kunskapsläget

I sökning från tidigare forskning så har jag använt mig av digitala söksystem som LUBsearch samt SwePub. Vid sökning av artiklar har jag använt mig av sökord i form av, cannabis legalisera, avkriminalisera, swed* legalize, cannabis legaliz*, swed* drug debate, swed* cannabis media, nyliberalism och neoliberalism. Då jag har använt mig av både svenska och engelska sökord har jag fått både svensk och internationell forskning. Forskningen som jag funnit relevant för min studie presenteras nedan under rubrikerna.

4:1 Cannabisdebattens utveckling

Media har varit en stor aktör i USA när de har legaliserat cannabis i flera delstater då de påverkar folket och politiken i landet. Man har i en studie från Ernesto Abalo (2019a) kunnat se att i flera delstater som har legaliserat cannabis har det varit vanligare att media skrivit om fritidsanvändning av cannabis. Daniel Törnqvist (2009) har studerat svensk media från 1970 till 1999 och undersökt hur diskurser kring narkotika har förändrats över tid. I studien framkommer det att under 1970- och 1980-talet är svenskmedia starkt samsynta i att droger är ett stort problem för samhället (Törnqvist 2009). Under 1970-talet förespråkas det att man med hjälp av hårdare tag i form av skärpta straff och lättare till tvångsomhändertagning för att lösa problemen Sverige har med narkotikan. Några liberala röster börjar även komma fram i form av att man jämför narkotikan med alkoholen och menar på att alkoholen är laglig trots att den är farlig (Törnqvist 2009). Under 1980-talet var diskursen fortsatt stark om att det behövdes hårdare tag mot narkotikan. Under 1990-talet var det fortfarande en starkt rådande diskurs i att den restriktiva narkotikapolitiken var rätt, men det började också uppstå en del kritik mot den. En del liberala röster började starkare framträda om att avkriminalisera bruket av narkotika och göra det svårare igen för att tvångsomhänderta. Några diskurser som börjar

ta plats i debatten för legalisering av droger utmanar den restriktiva narkotikapolitiken är ”diskurs om personligt ansvar” samt ”moralisk diskurs” (Törnqvist 2009).

Synen på den som brukar narkotika har även den förändrats över tiden, på 1970-talet sågs narkomanen som en ”socialt utslagen och marginaliserad individ som behöver hjälp”. Under 1980-talet sker en förändring i synen på de som brukar narkotika, fokus hamnar på ungdomarna, att det är irrationella ungdomar som inte vet sitt eget bästa och behöver rehabiliteras samt att det till stor del handlar om en misslyckad uppfostran (Törnqvist 2009). På 1990-talet stärks bilden av att det är ungdomarna som brukar narkotika och att det har med populärkulturen att göra, och fokus från uppfostran försvinner. Bilden av de som brukar narkotika är nu ungdomar samt andra kategorier människor som är välklädda och där man inte direkt ser på personen att de är narkotika brukare (ibid).

Josefin Månsson (2016) har i sin studie undersökt hur svensk medias diskussioner kring cannabis har förändrats över tid och jämfört nyhetstidningar från 2002 och 2012. Det finns en del likheter i debatterna om cannabis som var i media de åren, media gav bilden av att brukarna av cannabis får ett ”dåligt liv” samt att det är ett gift och inte något botemedel (Månsson 2016). Den politiska agendan är att Sverige ska vara ett narkotikafritt samhälle. Även om andra länder som Nederländerna betraktar cannabis som en lätt drog, så har Sverige valt att fortsätta se cannabis som en farlig drog som med tiden leder till ett större bruk av tyngre droger (ibid). Den stora skillnaden mellan 2002 och 2012 i media var att 2012 gavs det mer utrymme åt politiskt utmanade tankar till den rådande narkotikapolitiken, då de i andra länder börjar legalisera cannabis eller diskutera frågan kring en legalisering. År 2002 skriver media i större grad kring vad som är i likhet med den aktuella politiska agendan (Månsson 2016). I Månssons studie framkom det att när länder runt i världen legaliserade cannabis såg hon i svensk media att den rådande restriktiva politiska agendan blev ifrågasatt (ibid). I en senare studie där Abalo (2019a) istället undersökte nyhetsartiklar mellan åren 2013 och 2015, kunde han se att media nu gav ännu mer plats åt de värderingar som gick emot den rådande narkotikapolitiken i Sverige. Argument som är för legalisering av cannabis börjar synas i media (Abalo 2019a). Svensk media börjar även ha debatter om legalisering av cannabis, men trots det så gavs argumenten som var för legalisering väldigt lite legitimitet, särskild de som debatterar för cannabis för ett icke medicinskt bruk. Media tillskrev åren 2013-2015 en högre auktoritet till diskussioner som var i linje med den rådande politiska agendan som är emot legalisering av all narkotika (Abalo 2019a). Argumenten som läggs fram 2015 för legalisering

av cannabis är ofta för att minska brottsligheten. Istället för att knyta an argumenten till forskning som görs i större grad till argument som är emot narkotika, används auktoritetspersoner som politiker och tjänstemäns argument för att lyfta fram det positiva med legalisering av cannabis (ibid).

4:2 Resultat av andra länders legalisering av cannabis

Med hjälp av att se sig om i världen på de länder där de har legaliserat cannabis kan vi få ett hum om vad som kan hända om Sverige legaliserar cannabis. Vad man dock ska ha med sig är att det är andra länder än Sverige med andra lagar, regler, diskurser med mera som kan påverkar konsekvenserna av en legalisering.

Leung et al. (2019) har studerat USA där en del delstater har legaliserat cannabis och i studien har man gjort ett försök till att få fram resultat på vad som händer om man legaliserar cannabis. Studien är dock kritisk till att man redan fullt ut kan se ett resultat på hur legalisering av cannabis påverkar landet, då det inte har gått tillräckligt många år sen cannabis blev lagligt i delstater i USA. Det finns för många faktorer som kan påverka, bland annat vet man inte hur trenden i cannabis kommer att vara. När alkohol blev lagligt i USA igen efter att ha varit av- legaliserat var konsumtionen stor men den minskade med åren. Fyra årtionden efter att alkohol blev lagligt hamnade alkoholkonsumtionen återigen någorlunda där den var innan legaliseringen (Leung et al. 2019).

Resultatet som Leung et al. (2019) fick fram visade på att legaliseringen av cannabis i USA:s delstater har lett till ett ökat antal självmordsförsök. Personer som regelbundet använder cannabis, framför allt de som använder det dagligen är mest mottagliga för cannabis relaterade skador som beroende, psykoser, depression och självskada (ibid). I USA har trafikolyckorna ökat i delstaterna som har legaliserat cannabis. Trots osäkerheten i studien eftersom att det har gått för få år sedan cannabis legaliserades i delstater i USA, så har man kunnat se att legaliseringen i USA kortsiktigt har ökat tillgängligheten till cannabis, minskat priset på cannabis och ökat användningen av cannabis och i längden vet man inte än vad som kommer att ske. Ted Goldberg (2012) skriver även om det i sin artikel, det är omöjligt för oss idag att veta vilka konsekvenser det medför om Sverige legaliserar cannabis. Den dominerande förklaringsmodellen i Sverige enligt Goldberg är att missbruk av narkotika är ett resultat av narkotikans beroendeframkallande egenskap. Legalisering skulle leda till ett ökat missbruk och därmed ökad misär (Goldberg 2012). Goldberg skriver att Sverige inte har en

legaliseringsdebatt på politisk nivå på grund av att politikerna har synsättet att det skulle leda till ökat missbruk i landet. Goldberg (2012) problematiserar det och förklarar, att om Sverige legaliserar cannabis kan det även leda till att man kommer att ha högre acceptansnivå av cannabisbruk innan ett bruk klassas som missbruk. Det är inte heller alla som hamnar i ett missbruk, endast 4 % av de som har provat narkotika har blivit en problematisk konsument av en illegal drog (Goldberg 2012). Vad Goldberg (2012) vill få fram med artikeln och som han argumenterar för är att ingen faktiskt vet vad som kommer att hända om Sverige legaliserar narkotika, utan man kan bara ha legitimerade gissningar.

4:3 Etiska frågor till legalisering av cannabis

Det finns även etiska frågor att diskutera när det gäller debatten om legalisering av cannabis eller inte. Genom att man legaliserar cannabis kan det leda till att fler människor provar cannabis än om det är olagligt, och risken finns att de fortsätter att bruka cannabis. Det här kan leda till ett ytterligare tryck på hälso- och socialtjänst organisationer (Muresanu 2019). När man pratar om legalisering av cannabis finns det en del etiska frågor att diskutera, Muresanu tar i sin studie upp några frågor som bör reflekteras över i en diskussion om legalisering av cannabis. Exempelvis om Sverige legaliserar cannabis, ska vi då fortsätta att ha ett förebyggande arbete och försöka motverka att unga individer börjar med cannabis, eller ska Sverige byta synsätt och uppmuntra till att använda cannabis i rekreations- eller medicinskt syfte? Nästa etiska fråga Muresanu (2019) tar upp är om det är staten som ska ta fram cannabis och distribuera ut det och på så vis tjäna pengar på det? En fördel om staten ska ha hand om försäljningen är att de kan på så vis lägga de intäkterna på kostnaderna för att motverka problematiskt bruk av cannabis (Muresanu 2019). I Kanada har staten gett förtroendet till aktieföretag som producerar terapeutisk cannabis där börsvärdet på företaget ligger på mer än en miljard dollar (ibid). Nästa etiska fråga som då uppstår är om det är rätt att de företagen tjänar så mycket pengar på människor som kan bli beroende av produkten, eller om staten ska tjäna de pengarna för att då lägga dem på prevention av problematiskt bruk av cannabis (Muresanu 2019).

Ett argument som ofta läggs fram av de som debatterar för en legalisering av cannabis är att man med hjälp av legalisering tar död på svarta marknaden av cannabis. För att den svarta marknaden ska försvinna innebär det att staten, eller de företagen som på ett lagligt sätt ska sälja cannabis kommer att få ha konkurrerande priser med svarta marknaden (Muresanu 2019), då blir frågan om det är etiskt rätt att sänka priset för att konkurrera ut svarta

marknaden på bekostnad av att fler har möjlighet att bruka det? En fara i det är att den svarta marknaden kommer att anpassa sig till det och fortsätta att överleva. Sänks priset på cannabis så blir det dessutom mer lättillgängligt för fler personer att köpa, och det kan leda till ett större missbruk i landet (Muresanu 2019).

4:4 Nyliberalism och välfärden

Studiens syfte är att finna etiska resonemang och grundläggande värderingar som ligger till grund i argumentationen för eller mot legalisering av cannabis. I en del av de debattartiklar som studiens empiri är hämtat från uppkommer det värderingar och argument som till stor del utgår från den politiska ideologin nyliberalismen. Studiens fokus hamnar därför en del inom nyliberalismen och det blev då relevant att ha med ett kapitel om nyliberalismen.

Nyliberalismens uppkomst i Sverige under 1980- och 1990- talet har lett till betydande omstruktureringar inom välfärden med privatisering och marknadsföring av välfärdstjänster, rättighetsbegränsningar och ökade villkor för förmåner. Nyliberalismen anser att mänskligt välbefinnande utvecklas genom frihet och starka äganderättigheter, fria marknader samt fri handel, statens enda uppgift är att stötta och främja det (Abalo 2019b).

Det har skett en ökad betoning på ett aktivt välfärdsystem istället för ett passivt (Farrants & Bambra 2018). Sverige genomgick en ekonomisk kris under 90-talet där arbetslösheten ökade från 2% till 12,5%. Under krisen fick den nyliberala politiken större plats i Sverige och det skedde stora nedskärningar i statsfinanserna och socialvården, en del men inte alla nedskärningarna vände sedan efter krisen (ibid). Tre viktiga områden som drabbades var arbetslöshetsersättningen, sjukvårdstjänster och pensioner. Arbetslöshetsförsäkringen sänktes under 1990- talet från 90% till 80%. Inom sjukvården höjde de användaravgifterna; 1970 infördes användaravgifter på 7 kronor vilket har ökat idag till allt mellan 100 kronor till 450 kronor. Pensionssystemet genomgick även en stor förändring under 1990- talet (Farrants & Bambra 2018). De som arbetar inom välfärden har fått nya sätt att arbeta utifrån för att förenkla och standardisera med hjälp av New Public Management och evidensbaserad praxis (Jönsson 2018). I en studie som Jönsson (2018) gjorde så kom hon fram till resultatet att socialarbetarna har fått en mindre roll och är mer styrda av de standardiserade arbetsmodellerna och upplevs som nyliberala administratörer. Många socialarbetare upplever det som att de måste ge motstånd mot nyliberaliseringen för solidaritet mot de utsatta brukarna som socialarbetaren arbetar med, då brukarna i organisationerna ofta känner en

frustration, besvikelse och ilska vilket leder till en sämre relation mellan brukaren och socialarbetaren (Jönsson 2018).

5. Teoretisk utgångspunkt

De teoretiska utgångspunkterna jag har använt mig av i den här studien är socialkonstruktivismen samt etiska teorier. Inom de etiska teorierna har jag valt ut Kants konsekvensetik, utilitaristisk etik samt Nozicks rättighetsteori och etiska begrepp som redskap för att kunna besvara frågeställningarna och finna vilka etiska resonemang och grundläggande värderingar det finns i argumentationen i för och emot legalisering av cannabis. Studien är även uppbyggd på socialkonstruktivism då allt anses vara socialt konstruerat. Genom socialkonstruktivismen förstår man att den etiken och de grundläggande värderingarna som hittas i studien är just socialt konstruerade. Socialkonstruktivismen används i studien för att ge en förståelse åt de argument som läggs fram i debatten.

5:1 Socialkonstruktivism

Socialkonstruktivismen innebär förenklat att sociala fenomen är socialt konstruerade (Barlebo Wenneberg 2010:11). Det betyder att sociala handlingar inte är något som är naturligt inom människan och något man föds med, utan det är något man lär sig av det sociala i omgivningen. Även språket är socialt konstruerat och något som vi människor skapar tillsammans och därför är även vår uppfattning om verkligheten socialt konstruerat (Barlebo Wenneberg 2010:12). Det finns fyra former av socialkonstruktivism enligt Barlebo Wenneberg (2010:58), den första är ”kritiskt perspektiv” och utgår från att man ska avslöja något som på ytan verkar vara ett resultat av en naturlig utveckling men som egentligen är en social konstruktion. Under ytan finns det en komplicerad social påverkan i allt som kan uppfattas av sinnet (ibid). Den andra formen är ”teori om det sociala”, vilket ger en teoretisk förklaring till hur det sociala är uppbyggt och fungerar (Barlebo Wenneberg 2010:69). Barlebo Wenneberg (2010:71) förklarar att grundpelarna i ”teori om det sociala” alltid är att samhället är en mänsklig produkt, samhället utgör en objektiv verklighet och människan är en social produkt. Berger och Luckmanns förklarar om logiken som finns inom ”teori om det sociala” där människan av naturen skapar vanor som blir till ringar på vattnet till andra människor som inte har varit med och format vanorna. Människor föds sedan in i de institutionerna som har skapats genom vanorna då man förklarar för barnen om de olika institutionerna som finns exempelvis vad pengar är (Barlebo Wenneberg 2010:71). Den här

studien utgår till stor del från ”teori om det sociala” då jag i studien ska undersöka vanorna som i den här studiens fall innebär argumenten i debatten som blir till ringar på vattnet och som då når fler människor desto mer de syns och hörs i media. Den tredje formen är ”kunskapsteoretisk position”, som står för att kunskap är socialt konstruerat (Barlebo Wenneberg 2010:77). Den kunskap som finns idag är uteslutande bestämd av sociala faktorer i form av makt och intressen (Barlebo Wenneberg 2010:80 f.). Den fjärde formen som Barlebo Wenneberg (2010:91) tar upp är ”ontologisk position”, det är först genom social kunskap om verkligheten som den får existens. I en ”ontologisk position” finns det ingen given kunskap om verkligheten, utan det är i sociala interaktioner som den skapas. Skillnaden på tidigare socialkonstruktivistiska fenomen som har lagt fokus på att vår kunskap är socialt konstruerad, så menar istället den ”ontologiska positionen” att den verklighet vi lever i också är socialt konstruerat (Barlebo Wenneberg 2010:93).

5:2 Etik som teori och metod

Jag kommer att undersöka vad för underliggande värderingar som finns inom de olika sidorna av debatten med hjälp av att se vilka etiska resonemang som ligger till grund hos debattörerna till debattartiklarna, med hjälp av etiska begrepp och förklaringsmodeller. De etiska teorierna som jag kommer att använda mig av i den här studien är den teleologiska etiken och den deontologiska etiken.

Inom den teleologiska etiken som även kallas konsekvensetiken, har jag valt ut den utilitaristiska etiken till den här studien då den har relevans till studien och hittas i det empiriska materialet. Utilitaristiska etiken utgår från att man ska välja de alternativ till handlandet som ger minst negativa konsekvenser. Målet för den utilitaristiska teorin är en värld med maximal lycka (Collste 2019:65). Det handlande som ger mest ökad lycka och minskar lidande i världen är det rätta handlandet. Lycka beskriver Collste (2019:65) som positiva upplevelser och upplevelser av välbefinnande.

Inom den deontologiska etiken där man istället för att överväga konsekvenserna för ett handlande utgår från olika plikter och rättigheter som ska följas för att det ska vara mest etiskt rätt handlande (Collste 2019:76), har jag valt ut både Kants pliktetik samt Nozicks rättighetsteori från den deontologiska etiken då det är de etiska teorierna som syns i materialet. Kants pliktetik utgår från att man ska handla efter förnuftet och inte känslan vid moraliska val. Det finns moraliska plikter som ska följas vid handlande, med hjälp av

förnuftet finner man vilken handling som är rätt och som kan höjas till en moralisk lag som innebär att det jag gör ska jag även vilja att andra människor gör (Collste 2019:77 f.). Det som upphöjs till en moralisk plikt kan inte en förnuftig ”varelse” önska att man bryter mot (Collste 2019:79). Den andra teorin inom deontologiska etiken som jag valt att utgå från är Nozicks rättighetsteori som istället för moraliska plikter utgår från rättigheter. Nozick förklarar att alla individer har rätt till liv, frihet som innebär att alla får styra sitt liv samt egendom. Statens enda uppgift är att skydda dessa rättigheter för individen (Collste 2019:89). Alla handlingar som görs ska vara utifrån att respektera den andra människans liv, frihet samt egendom. Nozick förespråkar den minimala staten och förklarar att det är den enda samhällsbildning som inte kränker individers rättigheter (ibid).

De begrepp som jag har valt att analysera studien utifrån är Människovärde, autonomi, livskvalité, statens ansvar och humanitet. Jag har valt begreppen utifrån att de är relevanta för materialet och för socialt arbete. Begreppet människovärde beskriver Collste (2019:99) med att varje människa oavsett kön, etisk tillhörighet eller ålder är lika värda.

Människovärdesprincipen medför praktiska och politiska konsekvenser, människan skyddas av vissa rättigheter som staten inte får kränka. Människovärdesprincipen innebär även exempelvis att om man står mellan att rädda ett djur eller en människa ska människan räddas då människolivet är viktigare och har mer värde än djurets (Collste 2019:101).

Det andra begreppet autonomi innebär att människan har förmågan i sig själv att bestämma över sitt liv och sina handlingar. När ett beslut ska tas som bara den enskilda berörs av ska den personen själv bestämma, medan om ett beslut innefattar fler människor ska den demokratiska beslutsprincipen tillämpas och alla som innefattas i beslutet bör vara med och påverka det (Collste 2019:107). Autonomiprincipen innebär att människan inte uppfattas som beroende av auktoritet, religion eller annat, människan är en fri och rationell individ (ibid).

Det tredje begreppet är livskvalité som innebär följande, för att en människa ska fungera väl behöver man ha god hälsa, utbildning, arbete, en bra miljö kring sig, kunna påverka sin omgivning samt ingå i en gemenskap (Collste 2019:109).

Det fjärde begreppet är statens ansvar, ett viktigt samhällsvärde kan anses vara att staten tar ett välfärdsansvar för medborgarna (Blennberger 2005:257). Sådant som kan läggas på staten är välfärd, ett värdigt liv, frihet, rättvisa samt jämlikhet. Det är staten som ska ta hand om de

frågorna och se till att det efterföljs. Paternalism är ett begrepp för när staten har ett starkt ansvar för den enskilda. Välfärdspaternalism innebär att staten går in med insatser till en individ oberoende av om individen vill det eller inte för att öka personens välfärd (Blennberger 2005:258). Subsidiaritetsprincipen innebär istället att individen som behöver hjälp för att öka sin välfärd i första hand ska söka hjälp hos vänner och familj eller medborgarorganisationer och först när de är uteslutna går staten in och hjälper individen (Blennberger 2005:260).

Det sista begreppet jag kommer att använda mig av i studien för att analysera empirin är humanitet. Humanitet innefattar att man ser medmänniskorna runt om en, man ser deras behov och svårigheter och tar ansvar för dem. Människorna runt om oss är medmänniskor som vi alla har ett ansvar för att hjälpa (Blennberger 2005:227).

5:3 Begreppsförteckning

- *Legalisering/ Avkriminalisering*: Begreppen är synonyma med varandra, att något ska gå från att vara kriminellt till att vara lagligt. Begreppen används flitigt i debatten, de som är kritiska mot en legalisering av cannabis använder oftare legaliseringsbegreppet och de som är för en legalisering använder oftare begreppet avkriminalisering. Men båda begreppen uppkommer inom båda positionerna.

6. Metod och metodologiska överväganden

6:1 Val av metod

Studien går ut på att finna de etiska resonemang och grundläggande värderingar som ligger till grund för argumentationen för och emot legalisering av cannabis. Kvalitativ metod passar därför bra in på studien då man i kvalitativa studier fokuserar på ord och vad som förmedlas (Bryman 2018:454). I kvalitativa undersökningar är man intresserad av att ta reda på vilka termer som används och vilken betydelse de har för personen som skrev eller berättade om något. Då jag i den här studien inte nöjer mig vid att ta ut vilka argument som finns i debatten utan istället vill analysera vad de innebär och vad det finns för bakomliggande värderingar till argumenten, så är det kvalitativ metod som passar studien. Jag har även valt att använda mig av innehållsanalys som kvalitativ metod då den är vanlig när man ska finna bakomliggande teman, (Bryman 2018:677).

6:2 Urval

Studien har ett målstyrt urval som innebär att jag har valt ut debattartiklar från stora nyhetstidningar i Sverige (Expressen, Aftonbladet, Göteborgs- Posten, Svenska dagbladet och Sydsvenskan) utifrån att de besvarar mina frågeställningar. Med hjälp av målstyrt urval kan man som analytiker se till att de utvalda texterna skiljer sig från varandra och speglar den variation och den kamp som i debatten om legalisering av cannabis (Bryman 2018:496). Det är en stor variation hos skribenterna som skriver debattartiklarna och det går inte att kategorisera dem, då det inom båda ställningstagandena är allt från jurister, politiker, professorer, studenter till privatpersoner.

Jag har valt ut 20 debattartiklar och för att få en så rättvis jämförelse som möjligt då fokus i den här studien ligger på vilka argument som förs fram av de båda sidorna av debatten, valt att ha tio artiklar som debatterar för en legalisering samt tio artiklar som debatterar mot en legalisering. Det här ökar möjligheterna till att undersöka de olika ställningstagandena för de olika argumenten och skapa en jämnvikt för ställningstagandena. Jag valde att stanna efter 20 artiklar då jag uppnådde mättnad i empirin. Ett tydligt resultat hade visat sig i att det fanns två starka positioner i debatten och efter de 20 artiklarna var det till stor del endast återkommande teman och argument som togs upp.

För att hitta debattartiklar har jag använt mig av den digitala tjänsten artikelsök, nyckelord till sökningen av debattartiklarna var *legalisering, avkriminalisering samt cannabis*. Det jag fann mest av på artikelsök var debattartiklar från aftonbladet och därför fick jag även söka på Google för att finna andra tidskrifters debattartiklar om legalisering av cannabis. På Google sökte jag på de olika tidskrifternas namn efterföljande *legalisering debatt, avkriminalisering debatt samt cannabis debatt*. Jag filtrerade sedan på årtal mellan 2018 till 2020.

6:3 Tillvägagångsätt

Till analysen av materialet använde jag mig av begreppen människovärde, autonomi, livskvalité, statens ansvar samt humanitet som beskrivs i kap 5:2. De etiska teorierna jag utgick från var utilitaristiska etiken, Kants pliktetik samt Nozicks rättighetsteori. När jag hade mitt urval av empiri började jag att läsa artiklarna många gånger om och tog ut citat av argument som var återkommande och vanliga i debatten. Jag gjorde sedan scheman för hur jag skulle ta in datainsamlingen, där jag tog ut de teman jag kunde hitta i artiklarna och gav de

olika temana olika färger som när jag senare läste artiklarna igen färgade stycken efter vilket tema det tillhörde. Efter att ha reviderat schemat några gånger så fann jag tre teman som jag kunde se var återkommande och vanliga i debatten. De teman jag fann var ”vård och kriminalitet”, ”samhälle eller individ” samt ”synen på brukaren”. Efter att jag hade funnit teman kopplade jag med hjälp av olika färgade pennor de olika temana med de olika begreppen eller etikerna. Sedan läste jag om de artiklarna och de styckena igen som jag hade färgat för att se att jag hade förstått de citaten rätt och kopplat dem till rätt begrepp eller etik. Efter att ha kopplat ihop temana med begrepp eller etiska teorier så började jag att analysera vad de olika sammankopplingarna kan betyda.

6:4 Metodens förtjänster och begränsningar

Jag använder mig av kvalitativ metod då jag ska göra en innehållsanalys på debatten om legalisering av cannabis, eftersom jag har valt att studera närmare på de bakomliggande värderingarna i argumenten som läggs fram. I kvalitativa studier vill man förstå kontexten på det som undersöks, besvara frågor som ”varför” (Bryman 2018:479), därför är den kvalitativa metoden rätt för den här studien. Som undersökare i kvalitativa undersökningar fokuserar man på att gå på djupet i studien, istället för att gå brett med många deltagande eller mycket material (ibid). Kritik till att använda sig av en kvalitativ metod är bland annat att det är svårt för någon annan att göra om undersökningen på samma sätt, undersökningen är beroende av undersökarens uppfinningsrikedom (Bryman 2018:484). I kvalitativa studier är det undersökaren som är det viktigaste redskapet, då olika undersökare ser olika på texterna som läses till studien, vilket gör det svårt för någon annan att replikera studien (ibid). Det är även svårt i en kvalitativ studie att vara helt transparent och visa alla steg som undersökaren har gjort i sin analys och visa hur man konkret kom fram till sin slutsats (Bryman 2018:486).

Jag har valt att använda mig av kvalitativ innehållsanalys som analysmetod. Innehållsanalys är bra när man ska söka efter bakomliggande teman (Bryman 2018:677) vilket är vad studien ska göra då den går ut på att analysera de bakomliggande värderingarna och etiska resonemangen som finns bakom argumenten som läggs fram i artiklarna. Hur man finner de teman som ska analyseras är sällan något som beskrivs, utan teman kommer oftast fram på ett induktivt sätt (Bryman 2018:677). Innehållsanalysen är en etnografisk och betyder att man börjar med formulera forskningsfrågor och gör sig bekant med artiklarna, sedan görs scheman för datainsamlingen som sedan prövas på ett antal artiklar. Efterhand reviderar man schemat och kategorierna för att det ska stämma bättre in på datainsamlandet (Bryman 2018:680). Det

typiska för en etnografisk innehållsanalys är att man ändrar och finslipar på de teman och kategorier som kommer fram under läsningen av materialet (Bryman 2018:678).

Begränsningen med metoden är att det är analytikern som tolkar argumenten på ett visst sätt och det finns en risk att analytikern har missuppfattat något argument och att analysen då blir inkorrekt. I den här studien kommer jag att försöka minska risken att komma fram till fel analyser genom att dels läsa argumenten många gånger om för att minska risken att jag har förstått det fel. Jag kommer även att i analysen ta upp citat från artiklarna och förklara tydligt hur jag tolkar och analyserar dem för att vara så transparent som möjligt i analysen.

6:5 Tillförlitlighet och förförståelse

Reliabilitet och validitet är vanliga begrepp i forskningen för att mäta kvalitén på studien, dock är begreppen starkt kopplade till de kvantitativa studierna. Bryman (2018:467) tar upp tillförlitlighet och äkthet istället för att mäta kvalitén på kvalitativa studier. Tillförlitlighet mäts i fyra kriterier i form av trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt en möjlighet att styrka och konfirmera. Trovärdigheten mäts i hur pass analytikern i studien har förstått och hur pass beskrivningen av fenomenet stämmer med verkligheten (ibid). För att försäkra mig om att jag har förstått de argument jag har tagit ut i min studie, har jag läst artiklarna många gånger om. Överförbarheten till andra miljöer än där min studie har tagit empirin från har jag försökt att öka genom att ha 20 stycken artiklar från olika tidskrifter. Genom att ha ett relativt stort antal artiklar till studien ökar chansen för att studien har fått med de vanligaste argumenten som finns i debatten om legalisering av cannabis. För att ha ökad pålitlighet i studien så har jag i så stor utsträckning jag kunnat vara transparent och utförlig i hur analysen har gått till, samt hur jag har funnit min empiri. Möjlighet att styrka och konfirmera betyder att analytikern ska säkerställa att man har agerat i god tro, att man inte låtit egna värderingar påverka slutsatsen i analysen (Bryman 2018:470). Min förförståelse som analytiker kan påverka resultatet omedvetet och därför kommer jag att skriva ut min förförståelse, samt var jag står i debatten. Min förförståelse är partisk till den sidan av debatten som inte anser att kriminaliteten kommer att minska på grund av legalisering/avkriminalisering av cannabis, samt anser jag att man kan hjälpa och vårda de som har hamnat i missbruk trots att Sverige har kvar den restriktiva narkotikapolitiken.

Bryman (2018:470) beskriver äkthet i olika kriterier där man ställer frågor kring om studien har hjälpt de medverkande i studien på olika vis. Äkthet uppfattas ofta som provokativt och har inte fått något större inflytande (ibid). Ett kriterium går dock att knyta an till studien,

rättvis bild- för att försöka uppnå en rättvis bild av de underliggande argumenten som jag har funnit i debatten har jag använt mig av ett större antal artiklar från olika tidskrifter och valt ut dem teman som är återkommande.

6:6 Forskningsetiska överväganden

Det finns två krav som ska övervägas innan en vetenskaplig studie genomförs, det ena är forskningskravet som innebär att forskningen som bedrivs ska vara väsentlig för samhället samt hålla en hög kvalitet (Vetenskapsrådet 2002). Min studie är väsentlig för samhället då studien undersöker de bakomliggande värderingarna som finns i cannabisdebatten, vilket förhoppningsvis gör det lättare för läsarna av den här studien att ta ställning i debatten. För om cannabis förblir kriminaliserat eller om det kommer att avkriminaliseras kan påverka många delar i samhället med sina konsekvenser, då exempelvis missbruket eller narkotikadödligheten kan öka eller minska.

Individskyddskravet är det andra kravet och innebär att de som är med i studien inte får lida men av att vara med (Vetenskapsrådet 2002). Ingen kommer att lida men i studien då studiens empiri är hämtad från massmedia och är offentligt material, samt att fokus inte är på dem som skrivit artiklarna. Därför är inte de fyra etiska övervägandena som ingår i individskyddskravet i form av, informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet (Vetenskapsrådet 2002) aktuella för studien.

7. Resultat och analys

Från materialitet finner jag två starka positioner, den kritiska som jag har valt att kalla den positionen som är mot legalisering/ avkriminalisering av cannabis, och den andra positionen har jag valt att kalla den förespråkande till de som är för en legalisering. Jag har även funnit en position till som är liberala till drogen cannabis, de anser att cannabis är en harmlös drog och att alla har rätt till att göra vad de vill med sitt liv och därför borde cannabis vara lagligt. Jag har valt att inte lägga mer fokus på den liberala positionen i den här studien då det är en minoritet inom sidan av debatten som är för legalisering av cannabis. Det är få artiklar som är skrivna av den liberala positionen och därför har jag valt att studera de två andra positionerna, den kritiska och förespråkande då de är två starka positioner inom debatten.

7:1 Ämnen vård och kriminalitet

För att göra det lättare att följa resultaten och analysen i kommande kapitel har jag valt att börja med en översikt av de argument som är vanligt förekommande i debatten om legalisering av cannabis som analysen sedan bygger på.

Förespråkande:

- Cannabis behöver avkriminaliseras för att stigmatiseringen ska försvinna för dem som har ett missbruk, så att de lättare kan uppsöka vård för missbruket.
- Stigmatiseringen av att cannabis är olagligt leder till att de med ett missbruk söker sig till andra antisociala grupper som förstärker en kriminell identitet.
- Genom en avkriminalisering kan legal cannabis konkurrera ut den svarta marknaden och på så vis slå ut de kriminella gängen.

Kritiska:

- De menar på att det inte ska behövas en avkriminalisering för att de med ett missbruk ska få vård. De anser att missbruksvården behöver bli bättre än vad den är idag.
- De jämför med andra länder där de har legaliserat cannabis och visar på att kriminaliteten inte har försvunnit utan att de kriminella gängen har varit anpassningsbara i de länderna.

Det finns en del likheter i hur den kritiska och den förespråkande positionen argumenterar i debatten då de till stor del diskuterar om samma ämnen vård och kriminalitet. Till stor del kan det bero på att det är i huvudsak den förespråkande positionen som startar upp en debatt och den kritiska positionen är till stor del repliker och därför svarar på den förespråkande positionens argument. Att det är den förespråkande positionen som startar debatterna och inte den kritiska positionen kan tolkas som att den kritiska positionens värderingar redan är starka diskurser i samhället. Medan den förespråkande positionen utmanar den rådande diskursen och behöver därför argumentera för sig. 1990- talets liberala röster om att avkriminalisera bruket av cannabis (Törnqvist 2009) finns även kvar idag i debatten från den förespråkande positionen. Ett vanligt argument som den förespråkande positionen har till ämnet vården är att Sverige behöver avkriminalisera cannabis för att släppa på stigma som finns över de som har ett missbruk, och så att de kan söka vård istället för att riskera att bli straffade.

”I vårt samhälle utsätts narkotikabrukare för en enorm stigmatisering. De drivs ifrån vårdinsatser och i stället förs de närmare antisociala grupper som förstärker en kriminell identitet. De stämplas som brottslingar som ska straffas i stället för att rätteligen få adekvat vård på sjukhus eller behandling.” (Aftonbladet 2019-02-11).

Exemplet ovan visar hur en debattör för den förespråkande positionen argumenterar för att avkriminalisera cannabis för att de med ett missbruk ska kunna söka vård istället för att bli straffade och få en kriminell identitet. De menar på att en avkriminalisering av cannabis gör att missbrukaren blir av med stigmatiseringen och har då lättare att söka vård, i det kan man se ett humanitetsperspektiv. Blennberger (2013:227) skriver att humanitet innefattar att man ser medmänniskorna och deras behov samt svårigheter och tar ansvar för dem. I citatet ovan ser man hur den förespråkande positionen belyser humanitet i form av att de ser sina medmänniskor som är narkotikamissbrukarna, ser deras behov som de anser är avkriminalisering för att lättare ska kunna söka vård, och ser även deras svårigheter som de menar är stigmatiseringen som de vill ska försvinna som de anser görs via en avkriminalisering.

Citatet ovan visar även på att den förespråkande positionen menar att stigmatisering gör att de med ett missbruk söker upp andra brukare av cannabis för att känna en gemenskap. Det är då en stor risk att de tar på sig kriminella identiteter då de stämplas som brottslingar eftersom att det är kriminellt att bruka narkotika i Sverige och som då ska straffas istället för att vårdas. I argumenten finns en livskvalitéprincip då de för fram att de letar efter andra cannabisbrukare för att finna en gemenskap. Collste (2019:109) förklarar för att ha livskvalité behöver man ingå i en gemenskap och det är då naturligt att människor söker efter gemenskapen för att komma närmare livskvalité. Den kritiska positionen argumenterar då mot den förespråkande positionen och menar på att det finns andra sätt att hjälpa och vårda på.

”Vi håller med om att den svenska narkotikapolitiken behöver utvecklas, men vi ser snarare att det handlar om bättre förebyggande insatser, en fungerande vårdkedja, ett minskat läckage och överförskrivning av läkemedel och en utbyggd användning av Naloxon, som häver överdoser. Så kan vi bedriva en human, restriktiv narkotikapolitik.” (Aftonbladet 2020-02-19).

Stycket ovan visar på ett vanligt svar till de som argumenterar för att avkriminalisering leder till bättre vård. De menar på att vården kan bli bättre utan en avkriminalisering, de är förstående och håller med om att missbruksvården inte fungerar på det bästa sättet idag men istället för att avkriminalisera cannabis bör Sverige satsa på att utveckla och förbättra missbruksvården samt de förebyggande insatserna. Den kritiska positionen har även de humanitetsperspektiv i deras mot argument där de också vill hjälpa narkotikabrukaren, men de menar på att man kan ge en human vård trots att cannabis förblir kriminellt att bruka.

2015 var ett vanligt argument i debatten att Sverige borde legalisera cannabis för att minska brottsligheten (Abalo 2019a). Även idag är det ett av de vanligare argumenten som den förespråkande positionen lägger fram. Genom en legalisering av cannabis och staten som reglerar försäljningen så kommer staten att konkurrera ut de kriminella gängen, som livnär sig på att sälja cannabis och på så vis minska kriminaliteten.

”Cannabishandeln är orsaken till i stort sett samtliga dödsskjutningar i Malmö under senare år. Som svuren motståndare till narkotika trodde jag aldrig dagen skulle komma då jag ställde mig vid sidan av de som vill se en legalisering av cannabis. Men nu är den dagen kommen.

De illegalt importerade vapen som flödar in i landet används i stor utsträckning i det krig om territorier som pågår mellan cannabisimportörerna. En legalisering skulle tveklöst minska efterfrågan på illegala vapen.” (Aftonbladet 2019-09-04)

Citatet ovan visar på exempel på argument som den förespråkande positionen har till att en legalisering kommer att minska kriminaliteten i form av skjutningar och sprängningar då man minskar deras intäkter. De nyliberala tankarna finns till viss del inom den förespråkande positionen då de förespråkar en legalisering för att marknaden sen ska konkurrera ut de kriminella gängen. Det kan tolkas som att den förespråkande positionen anser att staten inte har tagit sitt ansvar i att skydda och ta hand om medborgarna då de inte längre anser att det är polisen som ska slå ut och ta fast de kriminella gängen utan att man istället ska lägga det på marknaden.

Den kritiska positionen kommer med motargument till den förespråkande positionens argument om att en legalisering av cannabis skulle minska brottsligheten.

”Gängen tjänar pengar på illegal försäljning av cannabis, så om vi tar bort den intäktskällan får vi lättare bort dem?

Tittar man närmare ser man snart att logiken brister:

- Över ett år efter legaliseringen av cannabis i Kanada så står den svarta marknaden fortfarande för över 60 procent av försäljningen av cannabis. Liknande mönster syns i exempelvis Kalifornien. De kriminella nätverken hittar sätt att konkurrera, exempelvis genom billigare priser.
- Data från Colorado visar att den organiserade kriminaliteten tvärtom har ökat efter legaliseringen av cannabis.” (Aftonbladet 2020-01-07)

Citatet visar på ett vanligt sätt att argumentera i debatten från den kritiska positionen då de använder sig av jämförelse med andra länder där de har legaliserat cannabis och där utfallet inte har blivit lyckat. Citatet ovan tar fram Kanada och där de kriminella gängen fortfarande har majoriteten av cannabismarknaden kvar. Vanligt argument som kommer från den kritiska positionen och som visas i citatet ovan är att de kriminella gängen är anpassningsbara, de kommer att sänka sina priser istället och på så vis vinna tillbaka marknad. Den kritiska positionen skriver inget om lösningen på gängkriminaliteten mer än att en legalisering av cannabis inte är den. Det kan tolkas som att de litar på att staten tar det ansvaret och löser det åt befolkningen och att det inte ligger på den kritiska positionen att lösa. Den kritiska positionen ser ut att vara mer benägen till att lita på staten och att det är deras ansvar att lösa välfärden, då de anser att narkotikapolitiken måste förbättras när det gäller förebyggande arbete, narkotikavården samt mer som ligger på en statlig nivå.

7:2 Etiska ställningstaganden

Nedan följer en översikt över argument som analysen i det här avsnittet bygger på.

Förespråkande:

- De förespråkar en systembolagsmodell för försäljningen av cannabis och anser att missbruksvården borde fungera likande för cannabis som för alkoholen genom att istället för att straffa ge vård.

Kritiska:

- Det finns många negativa konsekvenser om man legaliserar cannabis som bland annat bruket av cannabis skulle öka och därmed också skadorna.

Som det tidigare i kapitel 7:1 togs upp, argumenterar den förespråkande positionen för att cannabis ska bli legaliserat för att kriminaliteten ska minska. De utgår då från utilitaristisk konsekvensetik då de anser att de bästa konsekvenserna kommer av att legalisera cannabis. Den etik som båda positionerna till huvudsak använder sig av är den utilitaristiska konsekvensetiken. Som Collste (2019:65) förklarar utgår man då från, att innan ett handlande resonera man sig fram till vilket alternativ som ger bäst resultat, som i praktiken innebär vilket handlande som ger mest lycka och minst lidande för omvärlden. Citatet nedan visar på hur den kritiska positionen använder sig av utilitaristisk konsekvensetik.

”En legalisering, och medföljande normalisering, skulle ge andra helt oönskade konsekvenser. Allt tyder på att bruket skulle öka, och därmed också skadorna. Det debatteras fram och tillbaka om hur skadligt cannabis egentligen är, men det är helt klart ingen ofarlig, harmlös drog.” (Aftonbladet 2020-01-07)

I artikeln som citatet är hämtat från tar skribenten upp negativa konsekvenser för att legalisera cannabis och utgår där från utilitaristisk konsekvensetik, då skribenten menar på att mest lycka och minst lidande kommer av att cannabis är kriminaliserat. Ett intressant fynd i debatten är att det används marginellt pliktetik i debatten och hittas då inom någon av den kritiska positionens debattartiklar där de skriver att cannabis är en dålig drog som därför ska vara kriminellt att bruka. Pliktetik innebär att man handlar från förnuftet och det blir motsägelsefullt att gå emot de plikter som finns (Collste 2019:77 ff.), vilket innebär att det krävs bra argument för att kunna brytas. Då det endast marginellt finns pliktetik i debatten om legalisering av cannabis och istället används mer av konsekvensetik, kan det tolkas som att det har skett en skiftning i debatten och att det då inte längre finns någon plikt att följa och då inte heller finns någon institution längre, utan man får argumentera sig fram med hjälp av konsekvenser för de olika alternativen för att få en etik att följa.

Den förespråkande positionen argumenterar om att en legalisering av cannabis skulle konkurrerar ut den svarta marknaden. Muresanu (2019) skriver om ett etiskt dilemma, om det är etiskt rätt att sänka priset för att konkurrera ut svarta marknaden på bekostnad av att fler

har råd att bruka det och bruka det i större mängder? Den förespråkande positionen har autonomi principen i deras resonemang då autonomi står för att människan har förmågan att i sig själv bestämma över sitt liv och sina handlingar (Collste 2019:107), vilket kan ses då de förespråkar systembolagsmodell för försäljning av cannabis och har en jämförelse med alkoholen och hur den säljs i Sverige, samt hur vi tar hand om de som hamnar i ett missbruk.

”Det finns mycket vi kan lära oss av hur vi hanterar alkoholens baksidor. Om en person är sjuk i alkoholism så straffar vi inte den personen, utdelar inte prickar i polisregister som kan förhindra hen från att få arbete, och ger hen höga böter. Vissa drogmissbrukare ramlar till slut genom skyddsnäten ner på gatan. Att samhället i stället för att straffa hjälper dessa att återvända till ett normalt liv är det är det enda anständiga.

Vi kan även lära oss om hur vi reglerat alkoholförsäljning. Att legalisera produktion och försäljning av en drog, exempelvis cannabis, handlar om att ta kontroll över miljardmarknaden som i dag ger enorma intäkter till den organiserade brottsligheten.” (Göteborgs-Posten 2020-02-25)

Skribenten anser att cannabis kan hanteras liknande som med alkoholen i både försäljning och inom vården för missbruk. Det tolkas som att den förespråkande positionen menar på att svenskafolket överlag skulle klara av att ta eget ansvar över sitt intag av cannabis och för de svenskar som inte klarar av ansvaret så finns missbruksvården som ska fånga upp dem. Om det vore lagligt att bruka cannabis förklarar den förespråkande positionen att stigmatiseringen försvinner och att det blir lättare att uppsöka vård. Den kritiska positionen förespråkar istället att cannabis ska vara fortsatt olagligt i Sverige att bruka vilket kan tolkas som att de anser att statens ansvar är att skydda sina medborgare och ta ett ansvar för dem. De förespråkar en välfärdspolitik där staten förbjuder det som är farligt för medborgarna för att skydda dem och värna om dem.

7:3 Samhälle kontra individ

Nedan följer en översikt över argument som analysen i det här avsnittet bygger på.

Förespråkande:

- Ingen förtjänar att dö i en skottlossning och för att bli av med det och minska risken för att någon dör i en skottlossning behöver cannabis legaliseras då efterfrågan på vapen skulle minskas.

Kritiska:

- En legalisering av cannabis leder till ökade kostnader inom bland annat vården då fler kommer behöva missbruksvård. Det kommer även att bli ett ökat antal olyckor i form av bland annat trafikolyckor.

Efter mycket likheter mellan de två olika positionerna i ämnen som tagits upp och vilken etik de utgår från så finns det även skillnader i debatten. En av de stora skillnaderna är de olika sätten att argumentera utifrån ett samhällsperspektiv eller ur ett individperspektiv. Den kritiska positionen argumenterar oftast ur ett samhällsperspektiv, de ser på vilka konsekvenser som blir bäst för samhället?

”Den samhällsekonomiska risken som helgknarkaren innebär är ju av en annan art än den som den multikriminella narkomanen innebär. Den sistnämnde är ett stor utgift för samhället men risken som den förstnämnde innebär är på intäktssidan; lägre produktivitet, ökad sjukskrivning och således ett avbräck för samhällets inkomster.” (Svenska dagbladet 2020-02-29)

Citatet ovan visar ett exempel på hur den kritiska positionen ser konsekvenserna för samhället istället för de individuella konsekvenserna för brukarna. Den kritiska positionen tar upp många argument om att en legalisering av cannabis leder till ökade kostnader inom bland annat vården då fler kommer behöva missbruksvård men även för att det kommer att bli ett ökat antal trafikolyckor och andra olyckor som lägger ett högre tryck på vården. Den förespråkande positionen argumenterar även de till viss del utifrån ett samhällsperspektiv när de argumenterar för att kriminaliteten kommer att minska med hjälp av en legalisering av

cannabis. Däremot argumenterar de mer ur ett individperspektiv och förklarar att det är inte bara en grupp eller statistik utan att det är individer.

”En legalisering av cannabis skulle minska efterfrågan på illegala vapen drastiskt, kanske till nära noll. [...] Det vedervärdiga mordet då den unga mamman avrättades med ett litet barn i sin famn utlöste en störtflod av förslag på kriminalpolitiska åtgärder för att stoppa den gängkriminalitet som anses vara orsaken. [...] Avslutningsvis måste ifrågasättas justitieministerns påstående om att risken är liten för att oskyldiga drabbas av det dödliga våldet. Är de som kallblodigt avrättas i Malmö skyldiga? I så fall till vad? Är det som de ihjälskjutna gjort sig skyldiga till så allvarligt att dödsstraff är påkallat?”
(Aftonbladet 2019-09-04)

Citatet från debattartikeln visar på hur den förespråkande positionen använder individperspektiv och använder sig av mamman som avrättades kallblodigt på gatan för att förtydliga att det finns människor bakom alla de skjutningarna som sker, det är inte bara siffror och statistik. Även i det här citatet finns en människovärdesprincip i deras synsätt då de ifrågasätter justitieministern om vad han menar med att få oskyldiga drabbas. Collste (2019:101) förklarar begreppet människovärde, vilket innefattar att alla är lika värda oavsett bakgrund, vilket den förespråkande positionen trycker på i citatet ovan om hur alla är lika värda, det innefattar även de kriminella som inte heller förtjänar att dö i en skottlossning.

En av de intressanta delarna i debatten är att den förespråkande positionen utgår från ett samhällsperspektiv och den förespråkande utgår till största del från ett individuellt perspektiv. En tolkning på det kan vara att eftersom de undersöker konsekvenserna utifrån olika perspektiv i form av individuellt eller samhälle, att det är därför de i slutändan kommer fram till olika svar i frågan om Sverige bör legalisera cannabis eller inte, trots att de använder sig av samma utilitaristiska etik. Det verkar som om man ser det från samhällets bästa är man mot en legalisering- och ser man det från individuella aspekter är man för en legalisering av cannabis.

En annan intressant del i debatten är att det inte tags upp riskerna som finns med att bruka cannabis i debatten. Leung et.al (2019) skriver om hur regelbunden användning kan leda till en rad olika psykologiska skador, men det är inget som tags upp i debatten av varken den

förespråkande positionen eller den kritiska positionen. Det kan tolkas som att de röster Törnqvist (2009) tar upp i sin studie som uppkom i debatten under 70-talet inom den liberala positionen, att alkohol är farligt och är ändå lagligt- har vunnit mark. Det gör det svårt att argumentera om varför riskerna med att bruka cannabis gör att det ska vara olagligt, men att alkohol är lagligt trots att det är farligt för kroppen.

Även om den förespråkande positionen diskuterar utifrån ett individuellt perspektiv används inte Nozicks rättighetsteori något nämnvärt i debatten hos någon av de två starka positionerna. Nozicks rättighetsteori förespråkar framförallt den minimala staten och begreppen rättigheter och frihet är två starka begrepp inom teorin (Collste 2019:89), men vilket de två positionerna inte lägger någon stor vikt vid i deras debattartiklar. Däremot kan det anses som att den förespråkande positionen till viss del har Nozicks rättighetsteori i några argument när det gäller systembolagsmodellen vilket beskrivs i kapitel 7:2, som innebär en viss autonomi hos de vuxna människorna i samhället som då får ta ansvar och har frihet i att bestämma över sin konsumtion av cannabis. I kapitel 7:1 beskrivs också att den förespråkande positionen tycker att staten ska ta ett kliv åt sidan för att bekämpa de kriminella gängerna och låta marknaden göra det istället, genom att konkurrera ut dem. Det kan även anses vara en etisk värdering utifrån Nozicks rättighetsteori eftersom de förespråkar ett mindre statligt ansvar. Däremot anser jag ändå inte att den förespråkande positionen utgår fullt ut från Nozicks rättighetsteori då de anser att staten ska reglera försäljningen exempelvis. Att Nozicks rättighetsteori har en sådan liten plats i debatten kan betyda att den nyliberala diskursen inte har fullt ut vunnit mark inom debatten om cannabis, utan att den socialdemokratiska diskursen om att staten har ansvaret att ta hand om medborgarna fortfarande är den starka inom debatten men att nyliberalismen utmanar den. Då vårt språk är socialt konstruerat och något som människor skapar tillsammans blir även vår uppfattning om annat socialt konstruerat (Barlebo & Wenneberg 2010:12). Vår uppfattning är då i konstant förändring beroende på hur språket är kring ett fenomen. Det innebär att desto mer den nyliberala diskursen syns i debatten desto fler ringar på vattnet skapas och kan på så vis nå ut till fler människor, vilket i sin tur kan skapa en ny stark diskurs i debatten som då är den nyliberala diskursen.

7:4 Synen på brukaren

Nedan följer en översikt över argument som analysen i det här avsnittet bygger på.

Kritiska: De anser att det är bra att det är stigmatiserande att bruka cannabis då många människor på grund av det väljer att inte prova cannabis. Om Sverige legaliserar cannabis kommer missbruket att öka eftersom stigmatiseringen försvinner.

Förespråkande: De poängterar att missbruk är en sjukdom och när någon är sjuk vårdar man dem och straffar inte dem.

En ytterligare skillnad i debatten är synen på brukaren, de två olika positionerna har olika sätt som de beskriver brukaren på. Till att börja med skriver den kritiska positionen inte mycket om brukaren då de har ett samhällsperspektiv istället i argumenten och pratar då inte mycket om individen eller brukaren. Däremot skriver de om hur Sverige ska skydda ungdomarna och att de insatserna som behöver förbättras bland annat är inom ungdomsvården, samverkan mellan skolan och socialtjänsten samt förebyggande arbete i skolan där riskerna tas upp med att bruka cannabis. Det kan tolkas som att den kritiska positionen menar på att det är ungdomarna som är brukarna av cannabis. Det betyder att 1980 och 1990- talet syn på brukaren lever kvar än inom den kritiska positionen om att det är ungdomarna som till stor del är brukarna som inte vet sitt eget bästa och som behöver beskyddas (Törnqvist 2009).

”En avkriminalisering av bruk och eget innehav skulle enligt Fries och Gynnå Oguz medföra att fokus skulle förflyttas till missbrukarna och att deras liv i högre utsträckning skulle förbättras genom vård, samtal och andra åtgärder. Här skulle de vara lätt att bli raljant men jag skall undvika det och bara konstatera att samhällets bristande resurser för att vårda missbrukare hela och friska på intet vis skulle öka bara för att Sverige genomförde en avkriminalisering. Förmodligen kommer missbruket att öka då stigmatiseringen som straffet ändå innebär skulle försvinna.” (Svenska dagbladet 2020-02-29)

Citatet ovan visar igen på hur samhällets konsekvenser går före brukarens. Konsekvensen av stigmatiseringen på samhället blir att många människor inte brukar cannabis. Om Sverige legaliserar cannabis kommer missbruket att öka då stigmatiseringen försvinner. Medan

konsekvenserna för brukaren med stigmatisering och riskerna med det tar inte skribenten upp till diskussion. Det kan tolkas som att den enskilda brukaren är inte lika viktig som det stora samhället för den kritiska positionen.

Den förespråkande positionen pointerar att narkotikamissbruk är en sjukdom, och om någon är sjuk straffar man inte de utan man vårdar dem.

”Det finns mycket vi kan lära oss av hur vi hanterar alkoholens baksidor. Om en person är sjuk i alkoholism så straffar vi inte den personen, utdelar inte prickar i polisregister som kan förhindra hen från att få arbete, och ger hen höga böter. Vissa drogmisbrukare ramlar till slut genom skyddsneten ner på gatan. Att samhället i stället för att straffa hjälper dessa att återvända till ett normalt liv är det är det enda anständiga.” (Göteborgs-Posten 2020-02-25)

Skribenten till citatet ovan jämför narkotikamissbruk med alkoholmissbruk och menar på att det är samma sjukdom men de blir olika behandlade på grund av att alkohol är lagligt att bruka och inte narkotika. Istället för vård beskriver skribenten om hur narkotikamissbrukare istället blir straffad och som kan leda till att narkotikamissbrukaren får bo på gatan, istället för att få vård som alkoholmissbrukaren har lättare till att nå. Begreppet sjukdom används endast inom den förespråkande positionen och inte inom den kritiska positionen. Vilka begrepp man använder för att beskriva brukaren kan även det påverka hur man ser på brukaren. Begreppet sjukdom är sammankopplat med vård och inte straff. Då den förespråkande positionen förklarar narkotikamissbrukaren som sjuk så lägger de stor vikt vid vården.

8. Avslutande diskussion

Syftet med den här studien har varit att genom en innehållsanalys förstå de etiska resonemang och bakomliggande värderingarna till argumenten som läggs fram i debatten om cannabis ska legaliseras eller inte. När jag närmre studerade argumenten som läggs fram i debatten med hjälp av de etiska resonemangen kom jag fram till slutsatsen att det har skett en skiftning i debatten och att det inte längre är självklart att följa några pliktetiska resonemang då det inte längre finns något självklart i debatten. Motståndet till cannabis som har funnits i Sverige länge och att cannabis är en farlig drog är inte längre en självklarhet och därför används inte pliktetiken utan istället används utilitaristiska etiken för att resonera sig fram till vad som är

rätt och fel i cannabis debatten. Svaret på studiens första frågeställning som är ”vilka etiska resonemang och grundläggande värderingar finns i argumenten som läggs fram i debatten”, är bland annat att de utgår till största del utifrån den utilitaristiska etiken och argumenterar sig då fram till vad som är rätt eller fel. Den förespråkande positionen utgår även från individen när de argumenterar medan den kritiska positionen utgår från samhällets perspektiv. En slutsats som jag drog i analysen av att de utgick från de olika perspektiven var att det kan vara en del till varför de sedan kommer fram till olika svar i vad som är rätt eller fel när det gäller att legalisera cannabis. Det för även vidare diskussionen mellan den socialdemokratiska diskursen som är fortsatt stark i legaliseringsdebatten som innebär att staten ska ha ansvar och ta hand om medborgarna, och den nyliberala hållningen som har börjat utmana den socialdemokratiska diskursen med att individen har en autonomi inom sig och att staten ska ha en minimal hållning till individen. Jag har alltså funnit i studiens resultat att de nyliberala strömningarna som kom under 1980- och 1990- talet har även kommit in smygandes i legaliseringsdebatten. Den förespråkande positionen har en del argument där de trycker på autonomi hos individerna i samhället samt på att staten ska ta ett steg åt sidan för att bekämpa de kriminella gängerna. Däremot är den socialdemokratiska diskursen än stark i debatten, vilket gör att det blir svårt att lägga fram argument som går starkt emot den diskursen då de hade blivit mot argumenterade direkt. Däremot syns det i debatten att de nyliberala argumenten succesivt kommer in i debatten och har redan gjort den socialdemokratiska hållningen svagare genom att det inte längre finns en pliktetik att följa. Perspektiven som de två positionerna har i form av samhälle eller individ förklarar även synen de två positionerna har på brukaren vilket besvarar den andra frågeställningen i studien, ”Vad säger respektive argumentation som läggs fram i debatten om legalisering av cannabis om synen på brukaren?” Då den kritiska positionen utgår från samhällsperspektivet så anser de att samhällets konsekvenser går före individens, de anser att kollektivet är viktigare än individen. Den förespråkande positionen anser tvärtom att individen är viktigare än kollektivet och den större delen av argumenten utgår från vad som blir bäst för den enskilda brukaren. Den kritiska positionen pratar även om brukaren i termer som att de är ungdomar som inte vet sitt eget bästa och behöver statliga insatser för att förebygga och förhindra att nya ungdomar börjar med droger. Den förespråkande positionen pratar om brukarna som sjuka och som behöver vård. Hur de två positionerna ser på brukaren kan troligen även det påverka hur de i slutändan väljer att ställa sig i debatten.

Studien är väsentlig för socialt arbete då det är dit de med ett missbruk söker sig till, beroende på om cannabis är legalt eller inte kommer det medföra olika konsekvenser för både brukaren

och arbetet med brukaren då synen på brukaren förändras samt arbetet med brukaren. Det är därför viktigt för socialarbetare att ta ställning i frågan och aktivt arbeta för det man tror är bäst för brukaren även om det kan vara svårt då båda positionerna om debatten lägger fram viktiga och väsentliga argument för både socialt arbete och brukarna. Men med hjälp av den här studien där det har förts en djupare analys av argumenten som läggs fram i debatten, samt analyserat dem och de bakomliggande värderingarna så blir det förhoppningsvis lättare att ta ställning i debatten.

Jag hade tyckt det var intressant att i en annan fortsatt studie gå djupare in på hur nyliberalismen har påverkat cannabis och narkotika debatten om legalisering, då jag känner att jag bara precis har vidrört ämnet i den här studien. Det hade även varit intressant att jämföra andra länder där de har legaliserat cannabis och se hur deras hållning är till nyliberalismen och se om den har påverkat landet i att legalisera.

Referenser

- Abalo, Ernesto (2019a) Rifts in the Hegemony: Swedish News Journalism on Cannabis Legalization, *Journalism Studies*, 20 (11): 1617-1634.
- Abalo, Ernesto (2019b) Stuck by the potentials of cannabusiness: Exploring the relationship between neoliberal ideology and journalism in the reporting on legal cannabis. *TripleC*, 17 (1): 86-100.
- Barlebo Wenneberg, Søren (2010) *Socialkonstruktivism- positioner, problem och perspektiv*. Malmö: Liber
- Blennberger, Erik (2005) *Etik i socialpolitik och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur
- Bryman, Alan (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (2019) *Drogutvecklingen i Sverige 2019- med fokus på narkotika*. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
- Collste, Göran (2019) *Inledning till etiken*. Lund: Studentlitteratur
- Farrants, Kristin & Clare Bambra (2018) Neoliberalism and the recommodification of health inequalities: A case study of the Swedish welfare state 1980 to 2011. *Scandinavian Journal of Public Health*, 46 (1):18-26.
- Goldberg, Ted (2012) Vad händer om vi legaliserar narkotika? *Socialvetenskaplig tidskrift*, 19 (1):56-64.
- Jönsson, Jessica H (2018) Servants of a 'sinking titanic' or actors of change? Contested identities of social workers in Sweden. *European Journal of Social Work*, 22 (2): 212-224.
- Leung, Janni, Vivian Chiu, Garry C.K. Chan, Daniel Stjepanović & Wayne D. Hall (2019) What Have Been the Public Health Impacts of Cannabis Legalisation in the USA? A Review of Evidence on Adverse and Beneficial Effects. *Current Addiction Reports*, 6 (4):418-428.

Muresanu, Doina (2019) Better safe than sorry? Ethical issues on the legalization of recreational cannabis in Canada. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 28 (1): 342-349.

Månsson, Josefin (2016) The same old story? Continuity and change in Swedish print media constructions of cannabis. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 33 (3): 267-286.

Nilsson, Tony (2016) *Faktablad- cannabis*. [<https://www.can.se/fakta/fakta-om-cannabis/> Hämtat: 2020-04-08].

Törnqvist, Daniel (2009) När man talar om knark. Drogdebatt i svensk dagspress 1970-1999. (Doktorsavhandling, Umeå universitet)

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Empiri:

Aftonbladet 2020-02-19, *Legalisera narkotika- och beskatta den*.

Aftonbladet 2020-01-17, *Nej, legalisering är ingen lösning på våldet*.

Aftonbladet 2020-01-07, *Legal cannabis stoppar inte kriminella gängen*.

Aftonbladet 2020-02-19, *Legalisering av narkotika är inte svaret*.

Aftonbladet 2019-11-22, *V, ert förslag skulle göda kriminella gäng*.

Aftonbladet 2019-09-09, *dödsskjutningarna kräver Malmömodell*.

Aftonbladet 2019-09-04, *Stoppa våldet i Malmö- legalisera cannabis*.

Aftonbladet 2018-11-05, *Att legalisera cannabis skulle visst ge effekt*.

Aftonbladet 2019-02-07, *Vi har en skyldighet att kriminalisera droger*.

Aftonbladet 2019-02-11, *Avkriminalisera bruk av narkotika i Sverige*.

Expressen 2019-06-19, *Vi som vill legalisera cannabis är trötta på lögnerna*.

Expressen 2020-02-28, *Varför legalisera och öka knarkandet?*

Göteborgs-Posten 2020-03-04, *Avkriminalisering riskerar att leda till ökad användning av narkotika*.

Göteborgs-Posten 2018-10-31, *Cannabisindustrin sätter vinst före folkhälsan*.

Göteborgs-Posten 2020-02-25, *Avkriminalisera eget bruk av narkotika- för att rädda liv*.

Svenska dagbladet 2020-02-24, *Förenklat om narkotika- bevisen existerar inte*.

Svenska dagbladet 2019-11-14, *Vi måste inse faktum- drogerna kan inte utrotas.*

Svenska dagbladet 2020-03-04, *Stort behov av fakta i narkotikafrågan.*

Sydsvenskan 2020-01-19, *Att göra det tillåtet att använda cannabis och annan narkotika är att gå fel väg.*